

Bağışıklama ve Aşı ile İlgili Sorular ve Kısa Cevaplar

Ateş Kara^{1,2} (iD)

¹ Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı, Ankara, Türkiye

² Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları ve Bağışıklama Derneği Başkanı

Makale atfı: Kara A. Bağışıklama ve aşı ile ilgili sorular ve kısa cevaplar. J Pediatr Inf 2020;14(2):104-107.

Soru 1: Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Genişlemiş Bağışıklama Programında 2020 yılı içerisinde bir değişiklik gerçekleşti mi?

Evet, aslında iki değişiklik gerçekleşti. Değişiklikler daha önce okullarda uygulanan aşıların aile hekimlerimiz tarafından uygulanması şeklinde gerçekleşti. Bu değişiklik ile ilköğretim birinci sınıfta yapılan aşıların zamanı da 48. aya alınmış, ilköğretim 8. sınıfta yapılan aşının da uygulama zamanı 13. yaş oldu.

Bugüne kadar ülkemizde rutin olarak ilköğretim birinci sınıfta, okullarda yapılan difteri-tetanos-aselüler boğmaca ve inaktif polio (DaBT-IPA) hatırlatma aşı dozu ile kızamık-kızamıkçık-kabakulak hatırlatma aşı dozu, aile hekimliğinde ve 48. ayda uygulanacak. Ayrıca ilköğretim 8. sınıfta yapılmakta olan Td aşısı da 13. yaşta ve yine aile hekimliği tarafından gerçekleştirilecek (Tablo 1). 2020 yılı içerisinde 48. aya gelen çocukların aşıları bu yıl içerisinde aile hekimleri tarafından gerçekleştirilirken, aşı için büyük olan çocuklarımızın aşılamasına ise, aşıları çocuklar okula gelene kadar okullarda devam edilecek.

Soru 2: COVID-19 pandemisi sırasında bağışıklama hizmetleri nasıl yürütülmelidir?

Çok kısa bir cevap ile, bağışıklama hizmetleri; rutin aşı takvimimizin uygulanması, gebe aşılması, yetişkin aşılması-risk grubu aşılması, koruyucu hizmetlerin temelidir ve salgın döneminde de aksatılmadan devam etmesi sağlanmalıdır. Bu çerçevede, özellikle çocukların ancak yetişkinlerinde olası her sağlık kuruluşu ziyaretinde bağışıklanma durumları sorgulanmalı, aşılar zamanında uygulanmalı, COVID-19 nedeniyle ertelenmemeli ve gecikmiş aşısı var ise de aşısı tamamlanmalı.

Bu konu ile ilgili olarak; T.C. Sağlık Bakanlığı, 20 Nisan aşı ve bağışıklama haftasında, bağışıklama hizmetlerinin eksiksiz olarak devam etmesi gerektiğini yazılı olarak duyurdu ve hekimlere ilettili. Bu bilgi notunda özetle şu bilgiler paylaşılmıştır.

- Aşılar, bulaşıcı hastalıkların önlenmesi için öncelik verilmesi, ertelenmemesi gereken temel bir sağlık hizmetidir. Bu nedenle COVID-19 salgını sırasında da sürdürülmesi önem taşımaktadır.
- Aşılama hizmeti, sağlık kuruluşlarımızda COVID-19 pandemi dönemi önlemlerine uygun şekilde sürdürülmektedir.
- Aşılama hizmetlerinden yararlanacak kişilerin, COVID-19 pandemisine ilişkin olarak alınması gereken önlemleri alarak sağlık kuruluşuna gitmeleri büyük önem taşımaktadır.

Yazışma Adresi/Correspondence Address

Ateş Kara

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,
Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı,
Ankara, Türkiye

E-mail: ateskara@hacettepe.edu.tr

Geliş Tarihi: 29.06.2020

Kabul Tarihi: 30.06.2020

Çevrimiçi Yayın Tarihi: 04.08.2020

©Telif Hakkı 2020 Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları ve Bağışıklama Derneği.
Makale metnine www.cocukenfeksiyon.org web sayfasından ulaşılabilir.

	Doğumda	1.ayın sonu	2.ayın sonu	4.ayın sonu	6.ayın sonu	12.ayın sonu	18.ayın sonu	24.ayın sonu	48.ay ³	13 yaş
Hep-B	I	II			III					
BCG			I							
KPA			I	II		R				
DaBT-İPA-Hib			I	II	III		R			
OPA					I		II			
Suçiçeği ¹						I				
KKK						I			II	
Hep-A ²							I	II		
DaBT-İPA									R	
Td										R

¹ 1 Ocak 2012 ve sonrasında doğan çocuklara uygulanacaktır.

² 1 Mart 2011 ve sonrasında doğan çocuklara uygulanacaktır.

³ 1 Temmuz 2016 tarihinde doğanlardan başlamak üzere 48.ayına girmiş olan tüm çocuklara uygulanacaktır. 1 Temmuz 2016 tarihinden önce doğmuş ve halen ilköğretime başlamamış olan çocukların KKK ikinci dozu ve DaBT-İPA aşısı ise 2020-2021, 2021-2022 ve 2022-2023 eğitim ve öğretim dönemlerinde okul aşılama şeklinde uygulanacaktır.

Hep-B: Hepatit B Aşısı
BCG: Bacille Calmette-Guerin Aşısı
KPA: Konjuge Pnömonokok Aşısı
DaBT-İPA-Hib: Difteri, aselüler Boğmaca, Tetanoz, İnaktif Polio, Hemofilus influenza tip b Aşısı (Beşli Karma Aşı)
OPA: Oral Polio Aşısı
Suçiçeği: Suçiçeği Aşısı
KKK: Kızamık, Kızamıkçık, Kabakulak Aşısı
Hep-A: Hepatit A Aşısı
DaBT-İPA: Difteri, aselüler Boğmaca, Tetanoz, İnaktif Polio Aşısı (Dörtlü Karma Aşı)
Td: Erişkin Tipi Difteri-Tetanoz Aşısı
R: Rapel (Pekiştirme)

Tablo 1. T.C. Sağlık Bakanlığı 2020 Bağışıklama Şeması.

Aşı takvimindeki tüm aşılama ücretsizdir.

Detaylı bilgi için <https://asi.saglik.gov.tr/>

- Ebeveynler çocuklarının aşılama durumunu takip etmeli, aşı zamanı geldiğinde aile hekimleriyle iletişime geçerek aşı uygulama zamanı ve konusunda bilgi almalıdırlar.
- Kayıtlı oldukları aile hekimine herhangi bir nedenle ulaşma güçlüğü olması durumunda aşılama için en yakın aile hekimine başvurabilirler.

Benzer şekilde Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Ofisi de 20 Mart 2020'de aşılanmanın devam etmesinin gerekliliğine vurgu yapan "COVID-19 Pandemisinde Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölgesi Rutin Aşı Uygulama Önerileri" yayınladı. Bu yayında da aşı uygulamalarının özellikle devam etmesi, aşılama da aksama yaşanmasının salgın sırasında ve sonrasında diğer aşı ile korunulabilir hastalıklarda artışa neden olabileceği vurgusunun da yapıldığı dikkat çekmekteydi.

Soru 3: *SARS-CoV-2 pozitif asemptomatik bir çocuğun aşıları uygulanabilir mi?*

Bugün için bilimsel açıdan SARS-CoV-2 pozitifliğinin herhangi bir aşı için kontrendikasyon yarattığına dair bilgi bulunmamaktadır. Öncelikle SARS-CoV-2 pozitif olan kişinin semptomatik olsun ya da olmasın olası bulaş riskini azaltmak için izole edilmesi ve T.C. Sağlık Bakanlığı Koronavirüs Rehberine göre izlemi yapılmalıdır.

Aşı uygulaması için, SARS-CoV-2 pozitif olan bebeğin, çocuğun veya kişinin, ister asemptomatik olsun, ister şikayetleri bulunan birisi olsun, tercihen bakanlık rehberinde izolasyon sonlandırılmasına kadar ertelenmesi tercih edilmelidir. Bu uy-

gulamanın amaçlarından birisi de sağlık çalışanlarının ve diğer bebeklerin SARS-CoV-2 ile olası temaslarını azaltmaktır.

Dünya Sağlık Örgütü ise önerisinde, SARS-CoV-2 pozitif bulunan kişi eğer sağlık kuruluşunda yatarak izlenmiyor ise (evde takip ediliyor ise), aşı için sağlık merkezine gelme riski artıracağı için aşılanmanın semptomların tamamen düzelmesinden sonra ve tercihen en erken 24 saat ara ile yapılan iki tanı testinin negatifliği gösterildikten sonra yapılmasını öneriyor. Test olanağı yok ise, semptomlar tamamen düzeldikten en erken 14 gün sonra aşı için sağlık merkezine yönlendirilmesi uygun olur ifadesini belirtiyor. Eğer kişi sağlık kuruluşunda yatmakta ise, iyileşme sonrasında, taburculuk öncesinde aşılanabileceğini belirtiyor.

Bugün için SARS-CoV-2'nin atılımının ne kadar sürdüğü veya bulaştırıcılığının ne zamana kadar devam ettiği ile ilgili kesin bilgi olmadığı da dikkate alınarak aşılanmanın asemptomatik kişiler de dahil pozitiflik tespit edildikten en erken 14 gün sonra, semptomu olanlarda ise, tüm şikayetler düzeldikten en erken 14 gün sonra aşı uygulanması tercih edilmelidir.